

*jat. 13.3. - 60*

Pihtiputaan Madenevan kivistä asuinpaikan  
tarkastus 25. 7 ja 25. 9 1962.

Kertomukseen kuuluu karttaliite.  
Tarkastusmatkan aikana on paikalta  
saatu seuraavat löydöt: KM 15460:  
1-4, KM 15461:104, KM 15462:1-2.

Ollessani Pihtiputaalla tarkastamassa TVH:n Ilosjoen ja Niemenmäen hiekkakuoppia (joista on tämän kertomuksen lopussa pieni maininta), kävin samalla Madenevan kivistä asuinpaikalla. Oppaanani oli Mauno Hämäläinen. Muinaisjäännös sijaitsee Pihtiputaan kirkosta n. 1900 m pohjoisluoteeseen, Alvajärvestä Kolimajärveen laskevan Heinäjoen (alajuoksua kutsutaan Putaanjoeksi) etelärannalla, Haapajärvelle vievän radan molemmilla puolilla, Alvajärven itäpuolella (ks. Juntimiehen kaivauskertomukseen liitettyä karttaotetta). Heinäjokea kutsutaan ainakin asuinpaikan kohdalla Madenevaksi; paikkakuntalaiset käyttävät myös nimitystä "kanava". Asuinpaikka löytyi jo Jyväskylä - Haapajärvi radan rakennusvaiheen aikana. Siellä ovat suorittaneet kaivauksia tohtori Luho (Raviradalla, joka on rautatien ja Alvajärven välissä) sekä tohtori Meinander (aivan radan länsipuolella olevassa pienessä kuopassa, vastapäätä radanvartijan saunaa). Maasto on hiekkapohjaista havupuuta kasvavaa kangasta, joka viettää loivana Madenevaan. Löytöalueet ovat rantaa seuraavalla vyöhykkeellä, n. 8-900 m:n pituisella alalla joen suunnassa muinaisen rantatöyrään yläpuo-

n. 115-116 korkeuskäyrien vaiheilla puolella/ Sen länsipuolisko on asumattomalla metsävyöhykkeellä, joka on säilynyt jokseenkin ehjänä radan ja hiekkakuoppien aiheuttamia kaivantoja lukuunottamatta.

Asuinpaikka-alueen itäpuoliskolla on omakotiasutusalue. nvartijan saunaa.

Radan länsipuolella, aivan rada / vastapäätä olevasta kuopasta löytyi keramiikkaa, kvartsiesineitä, kvartsi-iskoksia ja pii-iskoksia (KM 15460:1-4). Löytöpaikalla oli runsaasti punaiseksi palanutta maata. Käsitökseni on, että siitä ei varsinaisesti ajeta nyt hiekkää, mutta harrastelijat etsivät siitä keramiikkaa ym. Mm. paikalla oli työkalut, lastantapaiset kuokat, valmiina. Paikkakuntalaiset tiesivät kertoa, että siellä ovat käyneet mm. Pihtiputaan ja Viitasaaren koululaiset suorittamassa muinaistutkimuksia.

Radan itäpuolella olevaan metsikköön, jonka maapohja on hyväkuntoinen, teimme Mauno Hämäläisen kanssa koekaivauksia. Niistä löytyi punaiseksi palanutta maata, nokea ja paljon särkynyttä kivensirua (jota ei otettu talteen). Mauno Hämäläinen kertoi löytäneensä myös saviastianpalasia tältä rinteeltä. Eräs löytöpaikoista on radan penkassa, 27 m eteläkaakkoon radanvartijan saunasta. Myöskin tohtori Luho mainitsi löytäneensä kivistä asuinpaikan merkkejä radan itä-laidasta.

Molemmat edellä kuvatut radan molemmilla puolilla olevat metsäpalstat kuuluvat Rasilan taloon. Maanomistaja on maanviljelijä Koljonen, os. Pihtipudas.

Rautatiestä n. 300 m itään ja kanavan yli kulkevasta puusillasta n. 100 m lounaaseen löytyi Paanasen omakotitalon tontilta (omist. Reino Paananen), aivan maan pinnasta saviastianpalasia, kvartsi-iskoksia, kvartsisiesineitä ja piiskoksia (KM 15461:1-4). Löydöt olivat aivan maan pinnalla, hienossa hiekkamaassa. Eräs saviastianpalanen (pronssikautista keramiikkaa) oli kuusentaimen kohdalla, talosta n. 8 m kaakkoon. Muut löydöt olivat talon itäpuolella.

Paanasen talosta itäkoilliseen n. 140 m on Hannes Hämäläisen omistama omakotitalo, josta jo aikaisemmin on saatu löytöjä. Tontin etelälaidassa oli kantojen raivauksen jäljiltä avoimia kuoppia. Eräästä niistä (n. 21 m Hämäläisen talosta lounaaseen) löytyi 25 saviastianpalaa ja iskoksia aivan yhdestä läjästä (KM 15462:1-2). Hannes Hämäläinen oli myöskin löytänyt tontiltaan erittäin runsaasti keramiikkaa. Osa tästä löytörunsaasta alueesta tullaan hävittämään kesällä 1963 tontin lounaiskulmaan suunnitellun puutarhan raivauksen yhteydessä. Olisi välttämätöntä suorittaa siellä sitä ennen kaivauksia.

Samalla matkalla sain kuulla, että Pihtiputaan keskustaan laaditaan rakennuskaavaa. Kaavan mukaan Madenevan asuinpaikka-alueelle on suunniteltu teollisuustontti. Koska Madenevan asuinpaikka on ainakin osaksi hyväkuntoinen, pyydettiin kaavoittajaa muuttamaan suunnitelmiaan siten, että asuinpaikan parhaiten säilynyt kohta, radan ja omakoti-alueen välinen metsikkö, merkitään kaavaan erikoisalueeksi (ks. oheista karttapiirrosta). 25. 9 1962 kävin merkitsemässä tämän alueen rakennuskaavakarttaan Pihtiputaan kunnan

rakennusmestarin avustuksella. Tällä matkalla löysin muinaisjäännösalueen länsilaidasta punaiseksi palanutta kulttuuri-  
maata aina n. 180 metrin etäisyydellä radanvartijan saunasta  
eteläkaakkoon. Muista muinaisjäännösalueelta tehdyistä löy-  
döistä on jo edellä annettu selvitys (s. 2).

Pihtiputaalle tekemäni matkan varsinainen tarkoitus  
oli selvittää, missä määrin TVH:n Ilosjoella sijaitseva  
suuri hiekanottoalue on vaarana saman kylän kivikautisille  
löytöpaikoille. Hiekanottoalue sijaitsee Ilosjärven ja Ko-  
limajärven välissä olevalla yläväällä mäellä, sen korkeim-  
malla paikalla, mistä on laajat näköalat. Hiekanottoalueel-  
la ei näkynyt mitään kulttuurikerrostumia ja toiseksi se  
on niin korkealla paikalla, että siitä tuskin mitään  
löytyisi.

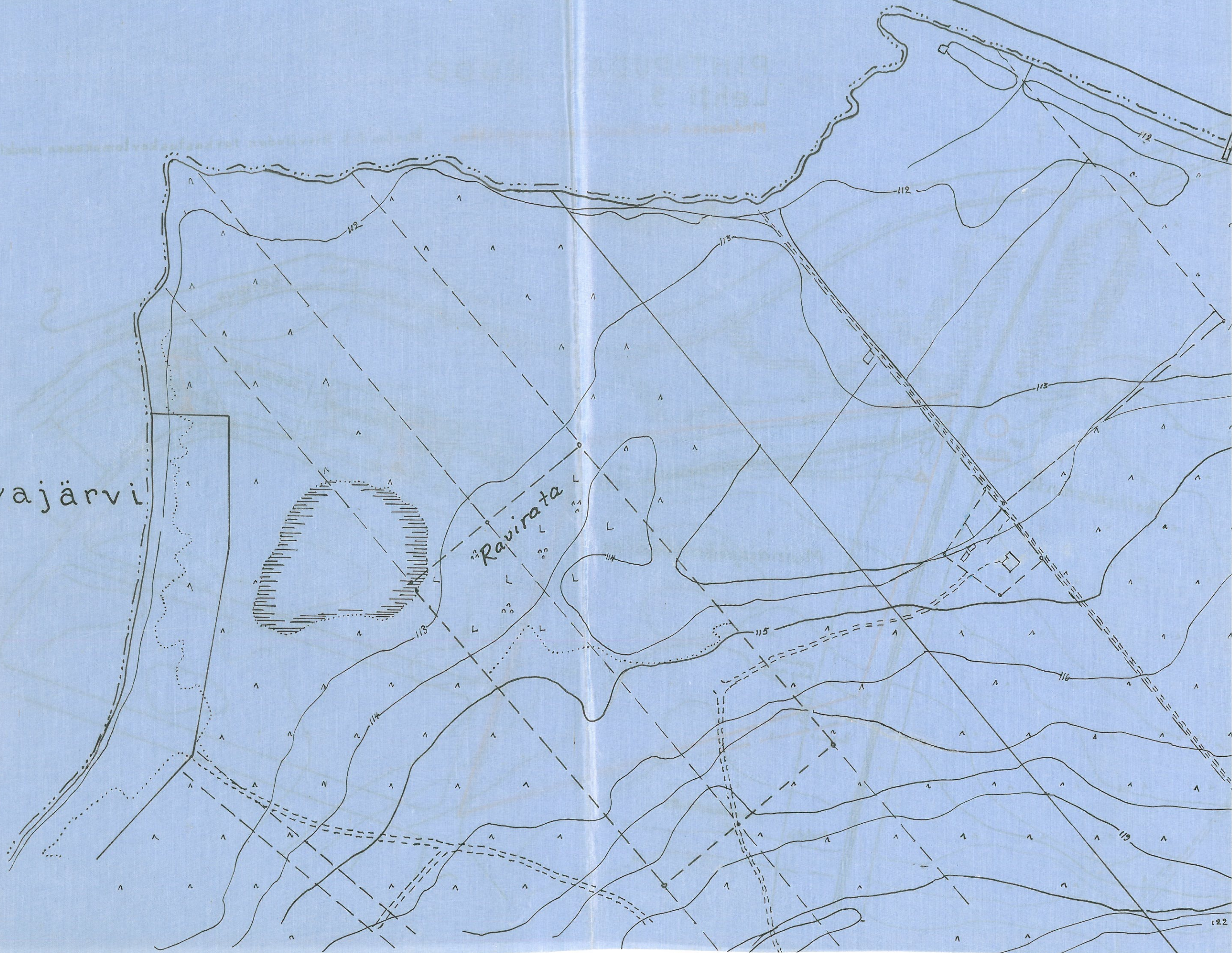
Toinen TVH:n hiekkakuoppa sijaitsee lähellä tunnettua  
Pihtiputaan Niemenharjua. Hiekanottopaikat ovat tällä koh-  
dalla Kolimajärven rannasta muutama 100 m länteen. Niemen-  
harjua lähimpänä oleva kuoppa on loppuunkäytetty, joten  
siitä ei ole mitään vaaraa. Varsinaiselta Niemenharjulta  
löysin tanssilavan läheltä melkein loppuunajetun hiekka-  
kuopan seinästä (ei ole TVH:n omistuksessa) liedensijan.  
Se sijaitsee Pihtiputaan kirkosta n. 2 1/2 km kaakkoon,  
tanssilavasta n. 50-80 m länteen, Kolimajärven rannasta  
n. 20 m S, hiekkakuopan N laidassa. Lieden yläpuolella  
rinne alkaa viettää järveen melko jyrkästi. Mitään löytö-  
jä en siitä tavannut. Todennäköisesti on kyseessä tila-  
päinen leiriytymispaikka. Lieden koko on 60 cm (leveys)  
30 cm (syvin kohta).

Helsingissä 8. 3. 1963.

*Anna-Liisa Hirvikuoto*

Alvajärvi

Ravirata



# PIHTIPUDAS 1:2000 Lehti 3

Madenevan kivikautinen asunpaikka. kuuluu A-L Hirviludon tarkastuskertomukseen vuodelta 1962

